

లలితసంగీతము

నేటి ప్రో కడలు

లలితసంగీతం! అంటే తేలిక సంగీతమేగా! “ఒక్క పాట పాడండి” అంటూ కొందరు తేలికైన భావాన్ని వ్యక్తీకరిస్తారు కాని లలితసంగీత మంటే అది కాదని మనవిచేస్తున్నా

లలిత గేయం అంటే ఉత్తమమైన ఒక భావం చక్కటివరుస, అనుగుణమైన లయ, పీటన్నిటి కలయికే. ఇదేగాక లలితసంగీతం పాడే గాయకుడు కవి హృదయ గత భావాన్ని, సంగీతదర్శకుని వరుసను, బాగా అవగాహన చేసుకుని ఆ అనుభూతి తాను పొందాలి ఎప్పుడైతే గాయకుడు ఈ వై అనుభూతి పొందటంలో కృతకృత్యుడౌతాడో, అప్పుడు వినే శ్రోత కూడా ఆ అనుభూతి పొంది తననుతాను మరచిపోతాడు ఇంతకక్తి ఒక్క లలితసంగీతానికే వుంది కర్నాటక సంగీతం విద్వత్తు ప్రాధాన్యమైంది లలిత సంగీతం మనస్సును ఊపుతుంది కర్నాటక సంగీతం విని ఆనందించటం ప్రతి శ్రోతకు సాధ్యం కాదు కొంత సంగీత జ్ఞానం ఉంటేగాని విని ఆనందించలేడు. కాని లలితసంగీతం పామరుడు కూడా విని ఆనందించగలడు దీనికి ప్రత్యేక జ్ఞానం అక్కర లేదు చక్కని నాదాన్ని ఆస్వాదించగల హృదయం, చెవి వుంటే చాలు

ప్రాచ్య పాశ్చాత్యనాగరికతా సమ్మేళనము వలన మన భావకవులు కొత్త కవులైనారు వీరి గేయాలలో స్వేచ్ఛ ప్రాణంగా వుంటుంది. కవికి ప్రాణముకన్న గానము తీవ్ర అందువలన అద్భుత గేయాలు అందించారు.

వింజమూరి లక్ష్మి

“సంకెలలో సంగీతమో! కట్టుబాటులో కవి త్వమో!” అన్నారు అమృతప్రాయములైన భావాలను మృదుమోహనమైన గేయాలుగా వ్రాశారు

పూవులేల, తావుల విరజిమ్మును?

కోయిల పల గొంతెత్తి పాడును!

ఇటువంటి రసాత్మకమైన భావాలు గలవి లలితగేయాలు. నిరుపేద నిట్టూర్పు, చిన్నపాప చిరునవ్వు, కన్నతల్లి కంటిచూపు, కాపు కన్నె కలికి వలపు - ఒక్కొక్క విషయము - ఒక్కొక్క కావ్యముగా గేయాలలో రూపొందించారు ఇటువంటి భావనాశక్తి గలవి భావగీతాలు. కనబడనివి విని గాంచకలదు వినబడని ధ్వనులను వినగలదు. మనస్సులో మనస్సును, హృదయములో హృదయాన్ని సూచిస్తుంది లలితసంగీతం

ఇటువంటి ఉత్తమోత్తమమైన భావాలు గల గేయాల సంపుటి లలితసంగీతం దీనిని పాడి ఒప్పించడమంటే ఎంత కష్టసాధ్యమో ఊహించాలి

“నా కన్న తల్లివమ్మా

నీకన్న నాకింక ఎవరు కలరమ్మా

ఓపజాలని తుదా తాపమ్ము చల్లారా

ప పయస్సుల నింపెదో పేద బ్రతుకార

సాంకేతిక

నాట్యకళ

జరుగదమ్మా బ్రతుకు - సాగదమ్మా పిలుపు
 బరువాయె నమ్మ నా - పనికిమాలిన జోతే ||నా||
 అడుగుపడదమ్మ నా ఎడద నడిరేయమ్మ
 అడరడరి నేలబడు నేమొ తల్లి
 అలసలసి పెనుధూళి, కనుమూసునోజారి

చల్ల చల్లని కేల మెల్ల మెయి నిమరమ్మ. ||నా||
 కృష్ణశాస్త్రిగారి యీ గేయం ఎంత అద్భుతంగా వుండో
 చూడండి. ఇటువంటి హృదయవిదారక మైన భావం గాయ
 కుడు ప్రత్యణువూ అనుభవిస్తూ పాడితే గాని శ్రోతలో
 ఆ అనుభూతి కల్గింపలేదు కవి హృదయగతభాషాన్ని
 శ్రోతల కందింపలేదు కిన్నెరసాని పాటలు, నారాయణ
 రెడ్డి, దాశరథి, రజనిగార్ల గేయాలు - ఒక్కమాటు వింటే
 కలకాలం హృదయంలో నిలచిపోతాయి

లలితసంగీతంలో కొన్ని భాగాలున్నాయి కర్ణాటక
 లలితసంగీతమని, భావగీతాలని, ఎంకిపాటలు, అష్టపదులు,
 అన్నమాచార్య గేయాలు, జానపద గేయాలు - అంటూ
 కర్ణాటక లలితసంగీతమంటే ఒక గేయం, ప్రత్యేకంగా
 ఒక కర్ణాటక మేళరాగములో వరుస కట్టివుండడం జరుగు
 తుంది ఈ రాగంలో ఇతర స్వరాలు చేర్చబడవు. రాగ
 మాలికగా కూడా వరుస చేయవచ్చును ఇంక నండూరి
 వారి ఎంకిపాటలకు సాంప్రదాయమైన వరుసలున్నాయి
 అవి చక్కటి చిక్కటి బాణీలు ఎన్నటికీ మరుసరానివి.
 అన్నమాచార్య గేయాలలో

“నాకుం జెపురే వలపు
 నలుపో తెలుపో!”

అనే చక్కటి శృంగార షడముసకు “వాగదీక్ష్యరి” లో
 చక్కటి బాణీ కూర్చేరు. ఇంక దేశభక్తి గేయాలు వేరే
 చెప్పనక్కరలేదు. “పదేశమేగినా, మా తెనుగుతల్లికి,
 దేశమును ప్రేమించుమన్నా” లాంటివి చిరకాలం ఆంధ్రుల
 జీవితంలోనే గేయాలుగా స్థావరాల్పరచుకున్నాయి.

ప్రస్తుత అత్యయిక పరిస్థితిలో యుద్ధ గేయాలు,
 దేశ ప్రజలలో పారుచున్న రేకెత్తించి, వీరత్వం పెంపొం
 దించే, వీరోచిత గేయాలు - పుంఖాలు పుంఖాలుగా
 వస్తున్నాయి కాలాన్నిబట్టి పరిస్థితులను బట్టి - యీ
 మార్పులు వస్తూనేవుంటాయి

పండితపామరులను ఒకే విధంగా ఆకట్టే ప్రభావం
 గలది లలితసంగీతం

నార్ల వారన్నట్టు,

మాటలే కవికి మూటలు

గుండెల మీటలు

నాదమే కవికి మోదమూ

మూడవ వేదమూ.

ఈ భావాలన్నీ తను జీర్ణించుకుని లలితసంగీతం పాడే
 గాయకుడు శ్రోతలను రంజింపచేయాలి.

Source: A.P. Press Academy Website, Natya Kala - 1963

Disclaimer: This topic/article/write-up has been posted here to increase the availability of some rare, forgotten and precious material for appreciation by a wider audience and with no intention what so ever of copy right violation.

Request for removal of any copyrighted material, by the owner, will be promptly complied with.

Maganti Vamsi Mohan